

*Statsadvokaten i**Politimesteren i*

PERMISJONER, LØSLATELSE PÅ PRØVE OG OVER- GANG TIL SIKRING I FRIHET FOR PERSONER SOM HAR BEGÅTT ALVORLIGE LOVBRUDD

Permisjoner.

Fengselsstyret¹⁾ har foretatt visse endringer i fengselsreglementets bestemmelser om permisjoner og fastsatt enkelte nye retningslinjer for behandling av permisjonssaker. Hovedsiktemålet med reglements-
endringene²⁾ er å komme fram til mer betryggende rutiner for forberedelse og gjennomføring av permisjoner for innsatte som er idømt sikring eller som utholder straff for alvorlige forbrytelser, særlig volds- eller sedelighetsforbrytelser.

For en betryggende gjennomføring av permisjoner, særlig for den gruppe av domfelte som ovenfor er nevnt, og for oppfølgingen av hvordan permisjonene har forløpt, vil det være nødvendig med økt samarbeid mellom politiet, fengselsmyndighetene og Kriminalomsorgen i frihet. Politiets medvirkning knytter seg særlig til at det nå i større grad enn tidligere vil bli satt vilkår for permisjonene, bl. a. meldeplikt for politiet på permisjonsstedet. For de grupper av innsatte det her er tale om, vil politiet også kunne bli forespurt om opplegg til og vilkår for permisjonene. Videre er det nødvendig med politiets innrapportering og uttalelser om hvordan permisjonene har forløpt. Skal dette samspill fungere på en tilfredsstillende måte, må de fastsatte varslings- og rapporteringsrutiner ikke bare bedres, men også strengt etterleves.

¹⁾ Fengselsstyrets rundskriv av 8/12 1983 (G-255/83 611.2).

²⁾ De endrete ajourførte regler i Fengselsreglementets §§ 59.4, 59.6 og 59.7, fjerde ledd, er trykt som vedlegg til dette rundskriv.

*Varsel*¹⁾ til politiet skal nå først og fremst gis om forestående permisjoner for innsatte som er idømt sikring eller som utholder straff for alvorlige volds- eller sedelighetsforbrytelser. I disse tilfelle vil det regelmessig bli fastsatt *meldeplikt*²⁾ som vilkår for permisjonene. For andre innsatte enn de foran nevnte, forutsettes varsel til politiet om permisjoner bare gitt når særlige omstendigheter tilsier det. Naturlig nok skal varsel alltid gis når den innsatte pålegges meldeplikt for politiet.

Justisdepartementet har innskjerpet at underretning som foran nevnt skal sendes både til Kripas og til politiet på permisjonsstedet (vedkommende politikammer). Når det finnes formålstjenlig, eller hvor det er innarbeidet faste rutiner for det, kan anstaltene også sende underretning direkte til lensmannen i det distrikt permisjonsstedet ligger. Men melding skal likevel alltid sendes Kripas og politikammeret. Gjør tidsfaktoren det nødvendig, kan underretning gis over telefon.

Den skriftlige underretning til Kripas og politiet *skal* gi opplysning om innsattes nåværende og tidligere navn, fødselsnummer, en kort omtale av hva vedkommende er dømt for, om oppholdsstedet for og formålet med permisjonen samt varigheten av den og de nærmere permisjonsvilkår, herunder eventuell meldeplikt.

Når politiet heretter mottar meldinger om forestående permisjoner, er det grunn til å understreke at det i det vesentlige vil gjelde personer som er *idømt sikring* eller som utholder straff for *alvorlige forbrytelser*, særlig volds- eller sedelighetsforbrytelser. Dette nødvendig- gjør at politiet:

1. vurderer om forholdene tilsier at spesielle tiltak bør iverksettes, bl.a.:
 - underrette og gi nødvendige informasjonen til lensmannen i det distrikt hvor permisjonsstedet ligger,
 - overveie om andre politikamre og lensmannskontorer bør varsles om permisjonen og permisjonsvilkårene,
 - overveie om og i tilfelle hva som kan gjøres for å beskytte personer og grupper den innsatte tidligere har vist seg farlig eller truende overfor, samt overveie om den innsattes opphold på visse steder og i visse miljøer krever ekstra oppmerksomhet fra politiets side,

1) Fængselsreglementets § 59.7, fjerde ledd (se vedlegg).

2) Fængselsreglementets § 59.4, fjerde ledd (se vedlegg).

- overveie i spesielle tilfelle å søke kontakt/samarbeid med andre myndigheter eller personer som kan medvirke til et tilfredsstillende opplegg for og en betryggende gjennomføring av permisjonen.
- 2. straks varsler anstalten når
 - nye lovbrudd begås,
 - brudd på permisjonsvilkårene konstateres,
 - andre vesentlige uregelmessigheter inntreffer.
- 3. innberetter til anstalten, Kriminalomsorgen i frihet eller privat tilsynsmann
 - når brudd på permisjonsvilkår antas å ha forekommet,
 - når andre uregelmessigheter og mindre heldige forhold har forekommet,
 - forhold og opplysninger som kan ha betydning ved vurderingen av om fremtidige permisjoner skal gis og hvilke vilkår som i tilfelle bør settes.

Innsatte som er overført til behandlingsinstitusjoner utenfor fengselsvesenet i medhold av fengselslovens § 12 (eller § 32), er underlagt vedkommende institusjons permisjonsregler. Regelen i fengselsreglementets § 59.7 fjerde ledd, om varsel til politiet om forestående permisjoner, gjelder derfor ikke i disse tilfeller. Spørsmålet om å få i stand varslingsrutiner også i slike tilfeller, vil bli tatt opp.

Selve *overføringen* av innsatte, til fortsatt fullbyrding i behandlingsinstitusjoner etter § 12 og § 32 skal imidlertid meddeles til politiet.¹⁾ Det er politiets behov som skal tilgodeses ved varslingsplikten om slike overføringer.

Som nevnt skal alle meldinger om permisjoner som blir sendt de aktuelle politikamre, også sendes *Kripos*, som heretter vil kunne gi opplysninger om når de innsatte hadde permisjoner, om permisjonenes formål og hvilke vilkår som ble satt.

Løslatelse på prøve og overgang til sikring i frihet.

Når personer løslates på prøve etter å ha utholdt straff for alvorlige forbrytelser, f.eks. ildspåsettelse og kanskje særlig volds- og sedelighetsforbrytelser, er det for politiet grunn til særlig aktpågivenhet både overfor brudd mot grunnvilkår (nye straffbare forhold) og brudd

¹⁾ Fengselsreglementets § 44, se også rundskriv. av 21/12 1977 fra Fengselsstyret.

mot de særvilkår som er satt for prøveløslatelsen. Jeg minner om at strl. § 54 nr. 2, første ledd i.f. sammenholdt med fengselslovens § 40, annet ledd, første punktum, gir hjemmel for pågrepelse og fengsling av prøveløslatte som med skjellig grunn mistenkes for alvorlig eller gjentatt å ha brutt fastsatte særvilkår. Det vises for så vidt til pkt. VI i rundskriv av 21. desember 1981.¹⁾ Også før regulære brudd konstateres i slikt omfang at pågrepelse og fengsling kan komme på tale, bør politiet ta opp med tilsynsmyndighetene forhold som meldes eller iaktas, og som tyder på en uheldig utvikling for den prøveløslatte.

Med den begrensning det i de senere år har vært både ved nedleggelse av påstand²⁾ om og idømmelse av sikring, utgjør de sikringsdømte i dag gjennomgående en relativt fåtallig, men farligere gruppe domfelte enn for 10—15 år siden. Brudd på vilkår for sikringsdømte som blir meldt til eller iakttatt av politiet, må derfor straks tas opp med tilsynsmyndighetene. Ikke minst i de tilfeller hvor sikringsdømte er gått over på sikring i frihet etter anstaltopphold, vil dette fremstille seg som både formålstjenlig og nødvendig. Senest ved innsending av de årlige meldinger som må sendes til riktig tid, må politiet og statsadvokaten redegjøre for vilkårsbrudd m.v. og gi en nøktern vurdering av forholdene. Ved alvorligere vilkårsbrudd må det straks overveies å gi melding om dette også til Justisdepartementet utenom de regelfestede innberetninger. Når det anses nødvendig med ombytning av sikringsmidler i medhold av dom etter strl. § 39 nr. 1 d—f, kan det også være aktuelt å vurdere pågrepelse og varetektsfengsling, jfr. strl. § 39 b nr. 4.

Det er fra Kriminalomsorgen i frihet³⁾ lagt opp til en effektivisering av tilsyn bl.a. ved nye instruksjoner om tilsyn med lovbrytere som trådte i kraft 1/12 1983, og som avløste de tidligere tilsynsregler av 1/12 1961.

Uoppgjorte forhold.

Rent generelt er det av stor betydning at anstaltene blir underrettet dersom personer som utholder fengselsstraff, er under forfølgning for nye straffbare forhold. Har en innsatt begått straffbare forhold som ennå er uavklart og ikke oppgjort, kan det få betydning bl.a. for vurdering av permisjoner, frigang, prøveløslating og overføring til institusjoner utenfor fengselsvesenet. Ikke minst for innsatte av den kategori som er omhandlet i dette rundskriv, må det være av

1) Rundskriv nr. 4/1981 side 7.

2) Rundskriv nr. 5/1970.

3) Justisdepartementets rundskriv av 7/12 1982 (G-280/82 625.2).

betydning at uoppgjorte forhold straks meldes til fengselsanstaltene der mistenkte utholder straff eller sikring. Særlig viktig er det at det blir gitt melding om strafforfølgning for forhold begått under avviklede permisjoner og frigang.

Det sier seg selv at slike saker snarest må få sin avklaring, slik at den påtalemessige avgjørelse kan meddeles mistenkte og vedkommende fengselsanstalt. ..

Magnar Flornes